IT3323E Xây dựng chương trình dịch

Tên môn tiếng Anh - COMPILER CONSTRUCTION

Version: 2019.05.30

1. THÔNG TIN CHUNG GENERAL INFORMATION

Tên học phần Compiler construction

Course name:

Mã học phầnIT3323ECode:IT3323EKhối lượng3(2-2-0-6)

Credit: - Lý thuyết - Lecture: 30 hours

- Bài tập - Exercise: 30 hours

(If capstone project is used, please indicate clearly)

- Thí nghiệm - Experiments: 0 hours

Học phần tiên quyết

Prerequisite:

Học phần học trước

- IT3312E: Data structures and algorithms
IT3230E: Data structures and algorithms lab

Học phần song hành No

Paralell course:

2. MÔ TẢ HỌC PHẦN - COURSE DESCRIPTION

Môn học này nhằm cung cấp cho sinh viên kiến thức cơ bản về hoạt động của một trình biên dịch của ngôn ngữ lập trình. Ngoài ra sinh viên cũng có được những kiến thức cơ bản về lý thuyết ngôn ngữ, đặc biệt là cách mô tả cú pháp và ngữ nghĩa của ngôn ngữ. từ đó sinh viên hiểu được nguyên lý làm việc của ngôn ngữ lập trình. Với những hiểu biết về lĩnh vực này này, sinh viên sẽ viết chương trình một cách hiệu quả hơn, dễ dàng học tập các ngôn ngữ mới. Sinh viên cũng hiểu được các mô hình xử lý ngôn ngữ để nghiên cứu sang các lĩnh vực khác như xử lý ngôn ngữ tư nhiên, sinh tin, nhân dang cấu trúc...

Bài tập của môn học yêu cầu sinh viên hoàn thiện một chương trình dịch cho một ngôn ngữ lập trình đơn giản, từ đó cho phép sinh viên làm việc với các cấu trúc dữ liệu, các phương pháp xử lý và các giải thuật quan trọng, liên kết chúng để tạo ra một phần mềm hoàn chỉnh, từ đó rèn luyện kỹ năng làm việc trong những dự án lớn sau này.

This course is intended to provide a basic understanding of how a compiler of a programming language works. In addition, after learning the course, students also have basic knowledge of language theory, especially the method for syntax and semantics description. From there, students understand the principles of programming languages. With knowledge of this field, students will write programs in a more efficient way, and make it easier to learn new languages. Students also understand models language processing to apply to many other fields such as natural language processing, bioinformatics, structural recognition ...

The assignments require students to complete a compiler for a simple programming language, thereby allowing students to work with important data structures and algorithms, to link them together to create a complete software, thereby training skills to work in large projects in the future.

MỤC TIÊU VÀ CHUẨN ĐẦU RA CỦA HỌC PHẦN - GOAL AND OUTPUT REQUIREMENT

Sinh viên hoàn thành học phần này có khả năng

After this course the student will obtain the followings:

Mục tiêu/CĐR Goal	Mô tả mục tiêu/Chuẩn đầu ra của học phần Description of the goal or output requirement	CĐR được phân bổ cho HP/ Mức độ (I/T/U) Output division/ Level (I/T/U)
[1]	[2]	[3]
M1	Hiểu các đặc trưng của ngôn ngữ lập trình và có khả năng sử dụng các ngôn ngữ lập trình mới Understand features of programming languages and be able to use new programming languages	1.1.1; 1.2.5; 1.1.4; 1.5.2; 2.3.3; 3.1.4
M1.1	Nhận diện và hiểu rõ các thành phần của chương trình dịch Identify and understand components of a compiler	[1.1.1; 1.2.5; 1.1.4] (I)
M1.2	Nhận diện, so sánh và phân loại được các dạng khác nhau của ngôn ngữ lập trình và chương trình dịch Identify, compare and categorize different types of programming languages and translation programs	[1.1.1; 1.2.5; 1.1.4] (T)
M1.3	Có khả năng thiết một ngôn ngữ về cú pháp và ngữ nghĩa, viết chương trình xử lý ngôn ngữ đơn giản Be able to design a language in syntax and semantics, and write a simple language processor	[1.5.2; 2.3.3; 3.1.4] (TU)
M2	Nhận diện và làm chủ được các cơ hội trên thị trường do công nghệ thông tin đem lại để phát triển tổ chức sẵn có và tạo ra các tổ chức mới Identify and master opportunitiesin of the market brought by information technology to develop existing organizations and create new ones	1.1.4; 1.3.3; 1.1.4; 1.3.3; 1.3.4; 1.6.3;
M2.1	Hiểu và vận dụng được các ứng dụng công nghệ thông tin đương đại nhằm hỗ trợ các hoạt động trong tổ chức Understand and use current applications of information technology to support activities in the organization	[1.1.4; 1.3.3; 1.6.3] (T)
M2.2	Nhận diện được các tác động của công nghệ thông tin đối với tổ chức và môi trường hoạt động của tổ chức Identify the impacts of information technology on the organization and its operating environment	[1.3.4] (U)

Mục tiêu/CĐR Goal	Mô tả mục tiêu/Chuẩn đầu ra của học phần Description of the goal or output requirement	CĐR được phân bổ cho HP/ Mức độ (I/T/U) Output division/ Level (I/T/U)
M3	Nhận diện các xu hướng phát triển của các kỹ thuật xử lý ngôn ngữ. Identify development trends of language processing techniques	4.1.1; 4.1.2; 4.1.3
M3.1	Chủ động tìm hiểu các ngôn ngữ lập trình mới Learn new programming languages proactively	[4.1.1; 4.1.2] (T)
M3.2	Xác định được các cơ hội mà sự phát triển của công cụ mới đem lại để phát triển tổ chức sẵn có Identify the opportunities the development of new tools brings to development of the organization.	[4.1.3] (U)

3. TÀI LIỆU HỌC TẬP

Reference

Reference book

- [1] Aho.A.V, Sethi.R., Lam M., Ullman.J.D.

  Compiler: Principles, Techniques and Tools.

  Addison Wesley. 2007.
- [2] Andrew.W.Appel
  Modern Compiler Implementation in Java (C)

  Princeton University. 2002

Online open courseware

[1]

[2]

[3]

[4]

4. CÁCH ĐÁNH GIÁ HỌC PHẦN - EVALUATION

Điểm thành phần Module	Phương pháp đánh giá cụ thể Evaluation method	Mô tả Detail	CĐR được đánh giá Output	Tỷ trọng Percent
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
A1. Điểm quá trình	Đánh giá quá trình Progress			50%

Mid-term (*)	A1.1. Bài tập về nhà	Tự luận	20%
	Homework	Written	
	A1.2. Bài tập lớn	Lập trình	30%
	Capstone project	Programming	
A2. Điểm cuối kỳ	A2.1. Thi cuối kỳ	Thi viết	50%
Final term	Final exam	Written exam	

^{*} Điểm quá trình sẽ được điều chỉnh bằng cách cộng thêm điểm chuyên cần. Điểm chuyên cần có giá trị từ -2 đến +1, theo Quy chế Đào tạo đại học hệ chính quy của Trường ĐH Bách khoa Hà Nội.

The evaluation about the progress can be adjusted with some bonus. The bonus should belong to [-2, +1], according to the policy of Hanoi University of Science and Technology.

5. KÉ HOẠCH GIẢNG DẠY – SCHEDULE

Tuần Week	Nội dung Content	CĐR học phần Output	Hoạt động dạy và học Activities	Bài đánh giá Evaluation
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
1	Bài 1: Bộ xử lý ngôn ngữ	M1.1	Giảng bài	A2.1
	1.1 Đặc trưng của ngôn ngữ lập trình	M2.2	Lecturing	
	1.2 Bộ xử lý ngôn ngứ	M3.2		
	1.3 Compiler và Interpreter			
	1.4 Tính khả chuyển của trình biên dịch			
	1.5. Các công cụ liên quan đến trình biên dịch.			
	Unit 1: Language processors			
	1.1 Features of programming languages			
	1.2 Languages processors			
	1.3 Compiler vs Interpreter			
	1.4 Portability of compilers			
	1.5. Cousins of compiler			
2	Bài 2: Cấu trúc của chương trình dịch	M1.1	Đọc trước tài	A2.1
	2.1. Các giai đoạn của trình biên dịch		liệu;	
	2.2. Quá trinh dịch một câu lệnh		Giảng bài	
	2.3. Giới thiệu các pha trong trình biên		Notes reading	
	dịch		Lecturing	
	Unit 2: Structure of a typical compiler			
	2.1. Phases of a compiler			
	2.2. Translation of a statement			
	2.3. Phases of compiler			
3	Bài 3 : Văn phạm sản sinh	M1.1	Đọc trước tài	
	3.1. Kiến thức cơ bản về lý thuyết ngôn ngữ: Ngôn ngữ và xâu, phân cấp		liệu; Giảng bài;	A2.1

Tuần Week	Nội dung Content	CĐR học phần Output	Hoạt động dạy và học Activities	Bài đánh giá Evaluation
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	Chomsky 3.2. Văn phạm phi ngữ cảnh 3.3. Suy dẫn 3.4. Cây phân tích cú pháp 3.5. Vấn đề nhập nhằng và khử nhập nhằng Unit 3. Generative Grammas 3.1. Fundamentals of languages theory: strings and languages, Chomsky hierarchy. 3.2. Context free grammar 3.3. Derivation 3.4. Ambiguity. Disambiguation		Notes reading Lecturing	
4	Bài 4: BNF và sơ đồ cú pháp 4.1. Ký pháp BNF 4.2. Ký pháp EBNF 4.3. Văn phạm KPL biểu diễn bằng BNF 4.4. Sơ đồ cú pháp 4.5. Văn phạm KPL biểu diễn bằng sơ đồ cũ pháp Unit 4. BNF and syntax diagram 4.1. BNF notation 4.2. EBNF notation 4.3. KPL grammar in BNF 4.5. Syntax diagrams	M1.2; M1.3; M2.1; M2.2	Đọc trước tài liệu; Giảng bài; Bài tập về nhà Notes reading Lecturing Home works	A1.1 A2.1
5	Bài 5: Phân tích từ vựng 5.1. Nhiệm vụ của bộ phân tích từ vựng 5.2. Ôtômat hữu hạn làm nhiệm vụ phân tích từ vựng 5.3. Cài đặt bộ phân tích từ vựng Thực tập với máy tính Unit 5. Lexical analysis 5.1.Tasks of lexical analyzer (scanner) 5.2.Finite automata and lexical analysis 5.3.Scanner implementation	M1.2; M1.3; M2.1; M2.2	Đọc trước tài liệu; Giảng bài Notes reading Lecturing	A2.1
6	Bài 6: Phân tích cú pháp trên xuống có quay lui 6.1. Bài toán phân tích cú pháp 6.2. Phân tích trái và phân tích phải 6.3. Mô hình ôtômât đẩy xuống	M1.2; M1.3	Đọc trước tài liệu; Giảng bài Notes reading Lecturing	A1.1 A1.2 A1.1 A2.1

Tuần Week	Nội dung Content	CĐR học phần Output	Hoạt động dạy và học Activities	Bài đánh giá Evaluation
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	6.4. Mô tả giải thuật phân tích cú pháp quay lui 6.5. Cài đặt giải thuật phân tích cú pháp		Homework	
	quay lui Unit 6: Topdown parser with backtracking			
	6.1. Parsing problem			
	6.2. Left parse and right parse			
	6.3. Model of Push down automata			
	6.4. Parsing algorithm with backtracking 6.5. Implementation of parsing algorithm			
7	Bài 7: Phân tích cú pháp trên xuống tiền định	M1.2; M1.3	Giảng bài Lecturing	A1.1 A2.1
	7.1. Vấn đề tiền định trong phân tích cú pháp trên xuống			
	7.2. Điều kiện để phân tích cú pháp trên xuống tiền định			
	7.3. Giải thuật phân tích cú pháp tiền định			
	- Xây dựng bảng phân tích cú pháp - Thực thi giải thuật			
	Unit 7: Predictive top down parsing			
	7.1. How to avoid bactraking?			
	7.2. Conditions for predictive parsing			
	7.3. Algorithm of predictive parsing			
	Parsing table			
	Parsing algorithm			
8	Bài 8: Văn phạm LL(k)	M1.2;	Đọc trước tài	A1.2
	8.1. Tương quan giữa các lớp con của lớp ngôn ngữ phi ngữ cảnh	M2.2	liệu; Giảng bài;	A2.1
	8.2. Khái niệm FIRST, FOLLOW		Bài tập tại	
	8.3. Văn phạm LL(k)		phòng lab:	
	8.4. Kiểm tra điều kiện LL(1) qua văn phạm và sơ đồ cú pháp		Hoàn thiện bộ phân tích từ vựng của ngôn	
	Unit 8. LL(k) grammars		ngữ KPL	
	8.1. LL(k) grammar vs classes of Context Free Grammars		Notes reading Lecturing	
	8.2. FIRST and FOLLOW		Labwork:	
	8.3. LL(k) grammars		Complete the	

Tuần Week	Nội dung Content	CĐR học phần Output	Hoạt động dạy và học Activities	Bài đánh giá Evaluation
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	8.4. LL(1) condition for BNF and syntax diagrams		scanner of KPL	
9	Bài 9. Phương pháp đệ quy trên xuống 9.1. Giải thuật phân tích cú pháp đệ quy trên xuống 9.2. Triển khai thủ tục xử lý trong bộ phân tích cú pháp đệ quy trên xuống 9.3. Cài đặt bộ phân tích cú pháp cho ngôn ngữ KPL Unit 9. Recursive descent parsing 9.1. Recursive descent parsing algorithm 9.2. Implementation of the algorithm 9.3. Recursive descent parser for KPL	M1.2; M2.2	Dọc trước tài liệu; Giảng bài Bài tập tại phòng lab: Hoàn thiện bộ phân tích cú pháp của ngôn ngữ KPL: phàn khai báo Notes reading Lecturing Labwork: Complete the first part of KPL parser: declarations	A1.2 A2.1
10	Bài 10 Phân tích ngữ nghĩa 10.1. Những vấn đề ngữ nghĩa trong ngôn ngữ lập trình 10.2. Bảng ký hiệu 10.3. Quản lý phạm vi Unit 10: Semantic analysis 10.1. Semantics of programming languages 10.2. Symbol table 10.3. Scope management	M1.2 M2.1	Dọc trước tài liệu; Giảng bài; Bài tập tại phòng lab: Hoàn thiện toàn bộ bộ phân tích cứ pháp của ngôn ngữ KPL Notes reading Lecturing Labwork: Complete the whole KPL parser.	A1.2 A2.1
11	Bài 10 Phân tích ngữ nghĩa (tiếp theo) 10.4. Định nghĩa tựa cú pháp 10.5. Hệ thống kiểu 10.6. Tương ứng kiểu trong các lệnh cơ bản Unit 10: Semantic analysis (continued) 10.4. Syntax Directed Definition	M1.2 M2.1	Giảng bài; Bài tập tại phòng lab: Hoàn thiện bộ phân tích ngữ nghĩa của ngôn ngữ KPL: Bảng lý hiệu và quản	A1.2 A2.1

Tuần Week	Nội dung Content	CĐR học phần Output	Hoạt động dạy và học Activities	Bài đánh giá Evaluation
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
	10.5. Type system		lý phạm vi.	
	10.5. Type checking of statements		Notes reading	
			Lecturing	
			Labwork: Complete the first part of KPL semantic analyser: Symbol table and scope	
10	DV: 44 Ct 1 ~ 4	241.0	management	410
12	Bài 11: Sinh mã trung gian	M1.2	Giảng bài;	A1.2
	11.1. Mã ba địa chỉ	M2.1	Bài tập tại phòng lab:	A2.1
	11.2. Sinh mã cho lệnh gán		Hoàn thiện bộ	
	11.3. Sinh mã cho các biểu thức logic		phân tích ngữ	
	11.4. Sinh mã cho các cấu trúc lập trình		nghĩa của ngôn	
	Unit 11: Intermediate code generation 11.1. Three address code		ngữ KPL: Kiểm tra kiểu.	
	11.2. Three addresss code for		Lecturing	
	assignments		Labwork:	
	11.3.Three address code for logic		Complete KPL	
	expressions		semantic	
	11.4. Three address code for flow-of-control statements		analyser: Type checking	
13	Bài 12: Tối ưu mã	M3.1;	Đọc trước tài	A1.2
	12.1.Tối ưu cục bộ	M3.2	liệu;	A2.1
	12.2. Tối ưu trong khối cơ bản		Giảng bài;	
	12.3. Tồi ưu trên đồ thị		Bài tập tại	
	Unit 12: Code optimization		phòng lab: Hoàn thiện bộ	
	12.1. Peephole optimization		sinh mã đích	
	12.2. Optimization for basic blocks		cho ngôn ngữ	
	12.3. Optimization on control flow		KPL phần phân	
	graphs		phối bộ nhớ trên stack	
			Notes reading	
			Lecturing	
			Labwork:	
			Complete	
			target code	
			generator of	
			KPL: Memory allocation on	

Tuần Week	Nội dung Content	CĐR học phần Output	Hoạt động dạy và học Activities	Bài đánh giá Evaluation
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]
			Stack	
14	Bài 13: Sinh mã đích 13.1. Máy đích: Stack Calculator 13.2. Tập lệnh của ngôn ngữ đích 13.3. Sinh mã đích cho các cấu trúc cơ bản. Unit 13: Target code generation 13.1. Target machine: Stack Calculator 13.2. Instruction set 13.3. Code generation for basic structures	M3.1; M3.2	Dọc trước tài liệu; Giảng bài; Bài tập tại phòng lab: Hoàn thiện bộ sinh mã đích cho ngôn ngữ KPL phần phân phối bộ nhớ trên stack Notes reading Lecturing Labwork: Complete the whole target code generator of KPL.	A1.2 A2.1
15	Tổng kết và ôn tập Summary		Trao đổi Đánh giá toàn bộ project compiler Discussion Evaluate the whole KPL compiler project	

6. QUY ĐỊNH CỦA HỌC PHẦN - COURSE REQUIREMENT

(The specific requirements if any)

7. NGÀY PHÊ DUYỆT - DATE: .....

Chủ tịch hội đồngNhóm xây dựng đề cươngCommittee chairCourse preparation group

8. QUÁ TRÌNH CẬP NHẬT - UPDATE INFORMATION

STT No	Nội dung điều chỉnh Content of the update	Ngày tháng được phê duyệt Date accepted	Áp dụng từ kỳ/ khóa A pplicable from	Ghi chú Note
1				
2				